

OD „KULTURY I WRAŻLIWOŚCI” DO WRAŻLIWOŚCI KULTUROWEJ

Gergely Farkas

Koło Naukowe Antropologii Kultury, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Opiekun naukowy: ks. dr hab. Jacek J. Pawlik, prof. UWM

Zamiast wstępu – o „kulturze i wrażliwości”

KULTURA – Naturalnym środowiskiem dla człowieka jest nie tylko świat przyrody, ale także świat kultury. Człowiek, uczestnicząc w życiu społeczeństwa, sam nieustannie wytwarza, nabywa, utrwała i przekazuje kulturę na podstawie własnego i zbiorowego doświadczenia.

WRAŻLIWOŚĆ – Gregory Bateson, brytyjski antropolog, twierdzi, że orientacja kulturowa opiera się na emocjach i indywidualnych impulsach oraz na poznawczych władzach umysłu ludzkiego, czyli na wrażliwości osoby i wspólnoty.

I – W łączniku „i” kryje się niejasność relacji między „kulturą” a „wrażliwością”, ponieważ przyjmując, że człowiek jest czynnikiem twórczym w kulturze, a wrażliwość jako czynnik ludzki jest organiczną częścią i dynamiką formującą kulturę, to właśnie te dwa pojęcia w sposób nierozzerwalny powinny wskazywać na człowieka, który jest bezpośrednio i kulturowy i wrażliwy. Te dwa, ściśle od siebie uzależnione pojęcia na wzór integralności człowieka dają nowe pojęcie: wrażliwość kulturową.

Cel

Zaprezentowane zostaną inicjatywy Koła Naukowego Antropologii Kultury UWM w Olsztynie (KNAK), dążące do pobudzenia i kształtowania wrażliwości kulturowej – nowego stopnia sprawności egzystencjalnej bez utraty dawnego poczucia tożsamości kulturowej – oraz do zdobywania „kompetencji kulturowej”, czyli zdolności właściwego zachowania w różnych środowiskach kulturowych.

Metody kształtowania wrażliwości kulturowej

Otwartość, dyspozycyjność na obcość, to zdolność wczucia się w obcą kulturę, do czego jednostka urodzona w monokulturowym środowisku i tradycji nie jest jeszcze przygotowana. Aby zbudować fundament wrażliwości kulturowej trzeba nabyć jak największą wiedzę o własnej i obcych kulturach, docenić różnorodność i zaakceptować, że jest wiele sposobów patrzenia na świat.

Inicjatywy KNAK	Formy realizacji
➤ dowiedzieć się jak naszą kulturę widzą inni	↻ zaprzyjaźnić się z ludźmi z innych kultur, być świadomy swoich zachowań niewerbalnych oraz uczyć się obcych
➤ dzielić się wiedzą i doświadczeniem, budować relacje poprzez pracę naukową	↻ sesje naukowe, seminaria, spotkania
➤ wprowadzać w praktykę nabytą wiedzę	↻ warsztaty naukowe, wyjazdy badawcze
➤ nauczyć się rozwijać i cenić wszelką działalność i projekty międzykulturowe	↻ fora międzynarodowe
➤ dotrzeć do coraz szerszej publiczności	↻ wystawy, sympozja
➤ łączyć uczyć i bawiąc, zwalczać lęki, osobiste bariery, stereotypy i uprzedzenia	↻ spotkanie z dziećmi z przedszkola i szkoły podstawowej
➤ odkrywać wartość świadomości międzykulturowej, poczuć się bardziej u siebie w sytuacjach międzykulturowych, być bardziej elastycznym, otwartym	↻ świadome poszukiwania spotkania z obcością

Dyskusja

Zapomnijmy o powiedzeniu, że „świat staje się coraz mniejszy”, gdyż jest on już naprawdę mały. Żyjemy w świecie międzykulturowym. Zdolność bycia partnerem w komunikacji międzykulturowej jest niezbędna dla nas wszystkich. Nie jest to jednak możliwe bez wrażliwego podejścia kulturowego. Chcąc w pełni spotkać się z drugim człowiekiem wraz z jego kulturą, trzeba być uwrażliwionym na jej wartości. Chodzi o kulturę, która nie jest stereotypem, uogólnieniem, który stworzyliśmy sami lub przyjęliśmy od innych, gdyż taki stereotyp ogranicza naszą wewnętrzną przestrzeń osobową. Spotkanie z obcością to dar, bo człowiek może sobie uświadomić swoją słabość, niezdolność, „niewrażliwość” kulturową, a jednocześnie odkryć, że jest sam dla siebie tajemnicą. Od chwili powstania Koło Naukowe Antropologii Kultury dąży do poszerzania wewnętrznej kompetencji wychodząc naprzeciw innym kulturom, pogłębiając wrażliwość kulturową i promując dialog międzykulturowy.

Bibliografia

- Boski P. 2004. Warszawski Tydzień Kulturowy: idea-program-realizacja. W: Borowiak A., Szarota P. (red.). Tolerancja i wielokulturowość – wyzwania XXI wieku. SWPS, Wwa.
- Jarymowicz M. 1998. Spotkania z odmiennością. Wydawnictwo Instytutu Psychologii PAN, Wwa.
- Krąpiec M. OP 1996. Człowiek w kulturze. Gutenberg Print, Warszawa.
- Linton R. 1975. Kulturowe podstawy osobowości. PWN, Warszawa.
- Mead M. 2000. Kultura i tożsamość. PWN, Warszawa.
- Nowicka E. 1997. Świat człowieka – świat kultury. PWN, Warszawa.